

**ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-20**

השופט סלים ג'ובראן

יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

القاضي سليم جبران

رئيس لجنة الانتخابات المركزية

ירושלים, כ"א באב התשע"ג
28 ביולי 2013

תר"מ 41/20

תר"מ 49/20

העותרים בתר"מ

1. מר זיו ליבר (תר"מ 41/20)
2. מר אבישי ברעם (תר"מ 41/20)
3. גב' ישראלה רוזן (תר"מ 41/20)

: 41/20

העותרים בתר"מ

4. גב' מיטל יצחקי-טולדנו (תר"מ 49/20)

: 49/20

נ ג ד

מר אפרים דרעי – ראש מועצת כפר יונה

המשיב:

עתירה למתן צו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי
תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק הבחירות)

החלטה

טענות הצדדים

1. בשתי העתירות שלפניי, בהן אדון יחדיו נוכח זהות המשיב והדמיון בין העתירות, מבקשים העותרים כי יינתנו מספר צווים. עוד יצוין בטרם דיון כי יש לצרף לעתירות דוגמת זו אף את המועצה המקומית בתור משיבה. יחד עם זאת, משהוגשה

עמוד 1 מתוך 6

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون, أورشليم القدس, 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

התשובה בשתי העתירות על ידי בא-כוח המועצה המקומית, לא מצאתי לנכון לדחות את העתירות על הסף מטעם זה.

2. כנסים – לטענת העותרים, המשיב נשא דברים בכנסים מטעם המועצה, אשר לטעמם מהווים תעמולה אסורה. האירוע הראשון הוא טקס סיום בית ספר יסודי שהתקיים ביום 27.6.2013, במסגרתו נאם המשיב וסיפר על פועלו בעבר ועל תוכניותיו לעתיד. יש לציין כי העותר 1 הגיש עתירה בבקשה לצו מניעה בנוגע לאירוע זה, אולם היא נדחתה על הסין בגין שיהוי (תר"מ 24/20 ליבר נ' זרעי (24.6.2013)).

3. האירוע השני הוא טקס סיום השנה של הקונסרבטוריון של כפר יונה שהתקיים ביום 4.7.2013, בו, על פי הנטען, נשא המשיב דברים דומים. העותרים צירפו קישורים לסרטוני וידאו מאתר יו-טיוב להוכחת טענותיהם. יובהר כי העתירה בתר"מ 49/20 מופנית כלפי שני אירועים אלה בלבד.

4. מפגש עם תושבים – לטענת העותרים, לאור החלטתי בתר"מ 12/20 אבן-זוהר נ' צור (12.6.2013), הם פנו למשיב בדרישה כי יבטל את השתתפותו בכנס עם תושבי שכונה ביישוב. על כך נענו על-ידי המועצה כי המשיב לא ישתתף בכנס. יחד עם זאת, לטענתם, התקיים מפגש אחר של המשיב עם תושבי היישוב בבניין המועצה ביום 8.7.2013 בשעות הערב המאוחרות. העותרים פנו למועצה בבקשה לקבלת פרטים על המפגש, אולם לא נענו.

5. שימוש בפייסבוק – לטענת העותרים, "לאחרונה התקבלה פניה ממנהלת לשכת ראש המועצה לדרך facebook של תושבים בכפר יונה, ובה קריאה להיכנס לדרך facebook של ראש המועצה ולבצע 'לייק'" (סעיף 12 לעתירה בתר"מ 41/20).

6. עוד מבקשים העותרים בתר"מ 41/20 כי יינתן צו מניעה אשר יאסור על המשיב מלשאת דברים במסגרת טקסי פתיחת השנה בבתי הספר בפני הורים וסגל המורים והעובדים.

7. ביקשתי את תגובת המשיב. בתגובתו, נטען כי הדברים אשר נשא אינם בגדר תעמולה אסורה, וכי נהוג ומקובל כי בטקסים מעין אלה יעלה ראש המועצה ויישא

דברים. לגוף הדברים, טוען המשיב כי עיון בתמלילים שצירפו העותרים מגלה כי נאומיו לא מהווים תעמולה אסורה.

8. מפגש מיום 8.7.2013 – המשיב טוען כי מדי שבוע מזה שנים, מתקיימת קבלת קהל אשר במסגרתה מגיעים תושבים ומעלים בפני המשיב ומנהלי המחלקות במועצה שאלות ובקשות. לטענתו, לפני מעל לשנה נקבע יום קבלת קהל נוסף, במסגרתו מקבל המשיב קהל בכפוף לאילוצי לו"ז, בנוכחות ראש מוקד פניות המועצה, זאת נוכח בקשות שהגיעו מתושבי המועצה. ביום 8.7.2013 התקיים מפגש כזה, במסגרתו התקיימו פגישות בין תושבים לבין המשיב בתיאום מראש, ולאחריו התקיים מפגש במתנ"ס המועצה בנוכחותו עם משלחת בני נוער לארצות-הברית.

9. שימוש בפייסבוק – המשיב טוען כי מנהלת הלשכה פעלה כפי שפעלה בטעות ובתום לב. לטענתו, מנהלת הלשכה לחצה על מספר קטן של חברים שלה אשר הוצעו על ידי דף הפייסבוק הפרטי שלה כחברים אפשריים לדף הפייסבוק של המשיב.

המסגרת הנורמטיבית

10. סעיף 2א לחוק הבחירות קובע איסור שימוש בכספי ציבור "בקשר עם תעמולת בחירות". הקביעה אם פרסום הוא בגדר תעמולת בחירות נקבע על פי מבחן הדומיננטיות (בג"ץ 869/92 זוילי נ' יו"ר וועדת הבחירות המרכזית, פ"ד מו(2) 692, 704 (1992)). ככל שמועד הבחירות קרוב יותר למועד פרסום, ניטה יותר לדעה כי מטרתו הדומיננטיות היא להשפיע בעקיפין על הבוחר.

11. לשם ההכרעה במבחן הדומיננטיות בתקופה זו יבחנו בין היתר השאלות האם עסקינן בפעולה שגרתית של הרשות או בפעולה ייחודית וחד פעמית, מה היקף ההשפעה הצפוי של הפעולה על הבוחרים, ומה חשיבות התכלית האחרת העומדת בבסיס הפעולה והמחייבת את קיומה בסמיכות לבחירות (ראו תר"מ 26/20 פרס נ' אבוטבול (10.7.2013) (להלן: עניין פרס)). עוד יוזכר בהקשר זה כי בתקופה של ששת החודשים טרם הבחירות נדרש אישורו של היועץ המשפטי לעירייה לכל פרסום המבוצע מטעמה (ראו: תר"מ 33/20 קוניק נ' בן שחר (15.7.2013)).

12. האיסור לשימוש בעובדי רשות מקומית למען תעמולת בחירות קבוע בסעיף 75 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965 הקובע:

“עובד המדינה, כולל עובד שירות התעסוקה, רשות הפיתוח וכן עובד של רשות מקומית, של הסוכנות היהודית, של הקרן הקימת לישראל או של רשות השידור, אשר יש להם סמכות מינהלית, לרבות סמכות לפי תקנות ההגנה (שעת חרום), 1945, או תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לא יקחו חלק בתעמולת הבחירות בתחום רשות מקומית שבה מתקיימות בחירות.”

עוד יש לציין כי סמכותו של יושב ראש הוועדה ליתן צו חלה גם על סעיף זה, זאת באמצעות סעיף 93(א) לחוק.

13. הרציונאל שמאחורי איסור זה דומה לתכליתו של סעיף 2 לחוק הבחירות. שימוש בעובדי ציבור למען קמפיין פוליטי של נבחר ציבור מכהן פוגע בעיקרון השוויון בבחירות (ראו: תר"מ 93/18 צור נ' ניצן (28.10.2008), השופט א' ריבלין). לכך יש להוסיף כי עולה החשש שמא עובד הציבור פועל כפי שפועל מחשש ולא מרצונו החופשי, לאור יחסי השררה החלים, במישרין או בעקיפין, בינו לבין נבחר הציבור (תר"מ 31/20 גרוס נ' בן חמו (17.7.2013)). בעניין זה קבעתי:

“אין ספק שפעילות פוליטית למען ראש העירייה של עובד רשות מקומית עלולה להיות מסווגת להפעלת לחצים על העובד על ידי ראש הרשות לבצע פעילויות אלו. ואף אם לא פעל ראש העיר באופן אקטיבי על מנת להביא את העובד לפעול לבחירתו מחדש, מתעורר החשש שהעובד עושה זאת על מנת לקבל טובות הנאה במקום העבודה, דוגמת הערכה וקידום” (תר"מ 12/20 אבן-זוהר נ' צור (3.7.2013) (להלן: עניין אבן-זוהר)).

14. בחינה אם עובד ציבור לקח חלק למען תעמולת בחירות תיקבע בהתאם למבחן הדומיננטיות, כמפורט לעיל.

דיון והכרעה

15. דין העתירה להתקבל בחלקה.

16. נאומים – עיינתי בתמלולים שצירפו העותרים לעתירה. עיון בהם מגלה כי על פי מבחן הדומיננטיות, אין מדובר בתעמולה אסורה. מדובר בשני טקסים לסיום שנה, אשר

מן הסתם אין אפשרות לדחותם עד לאחר הבחירות, ולא מן הנמנע כי ראש מועצה יישא בהם דברי ברכה. אומנם, בדבריו של המשיב אכן ניתן למצוא דברי שבח לעירייה ופועלה, אולם לא ניכר כי דברים אלה עולים לכדי ניסיון לקשור הישגים אלו לתקופת כהונתו באופן אינהרנטי, או להשפיע על בוחרים.

17. מפגש מיום 8.7.2013 – בתר"מ 12/20 אבן-זוהר נ' צור (12.6.2013) קבעתי כי חל איסור מקיום כנסים עם תושבים במתכונת של "שאלות ותשובות". שם אמרתי:

"נראה, כי עריכת כנס לתושבים במסגרת של "שאלות-ותשובות", באופן קבוע במסגרת של פעם בשבוע, בתקופה סמוכה לבחירות, כאשר ראש העיר מופיע בכנסים אלה ומשיב לשאלות התושבים, מהווה בנסיבות המקרה תעמולה בחירות אסורה [...] שכן, אין לדעת אילו שאלות ישאלו התושבים את ראש העיר בכנסים אלה. כך למשל, יכולים התושבים להעלות שאלות הקשורות למתמודדים האחרים, להישגי העירייה כפי שנעשו עד כה, לרעיונותיו של ראש העיר בנוגע לקידום פני העיר וכיוצא בזה ושאלות אלה באות בגדר תעמולה אסורה" (שם, סעיף 12).

18. דברים אלו יפים לענייננו. אין כל פסול (ואף יש לברך) מפגשים בין נבחרי ציבור לבין תושבים וקיום דיון פורה והדדי, אולם בעת זאת, מדובר במתכונת בעלת פוטנציאל גבוה לתעמולה אסורה. לפיכך, ונוכח קביעתי כי יש לפרש את סעיף 2א לחוק הבחירות באופן מרחיב, ניתן בזאת צו האוסר על המשיב לערוך מפגשי "קבלת קהל" במתכונת לעיל עד למועד הבחירות.

19. שימוש בפייסבוק – כאמור לעיל, חל איסור על עובדי ציבור לקחת חלק בתעמולת בחירות. בהתאם למבחן הדומיננטיות, קריאה לתושבים להירשם כמנויים לדף הפייסבוק של המשיב, אשר ניתן להניח כי במסגרתו מקדם הוא את הקמפיין הפוליטי שלו לבחירה מחדש, פסולה. יחד עם זאת, השתכנעתי כי במקרה דנן מדובר בטעות שבתום לב. המשיב טוען, ומגבה טענתו זו בתצהיר, כי מנהלת הלשכה שלחה את הבקשה רק למספר מצומצם של חברים (שלושה-ארבעה).

20. בטרם סיום, אבקש לציין שתי הערות.

21. הראשונה - לא הובהר מדוע הוגשו שתי עתירות. מבלי להידרש לקשר בין

העותרים בתר"מ 41/20 ותר"מ 49/20, עיון בנספחים הזהים (תמלול שני הכנסים) מגלה כי קיימים ביניהם לכל הפחות תקשורת כלשהי. לכך יש להוסיף כי העותר 1 בתר"מ 41/20 הוא זה אשר שלח לוועדת הבחירות את עתירתה של העותרת בתר"מ 49/20. במצב מעין זה, כאשר העתירה השנייה שהוגשה לא כללה אף לו סעד חדש אחד שלא התבקש במסגרת העתירה הראשונה, יש להצר על הגשתה מלכתחילה. המגמה הרצויה היא איחוד תיקים לטובת קבלת החלטות מהירה ודינאמית, ופעולה מעין זאת יוצרת שלא לצורך סרבול וכפל החלטות.

22. השנייה – היום הגישו העותרים בתר"מ 41/20 תגובה לתשובת המשיב. עיינתי בתגובתם, ואין בה כדי לשנות מן החלטתי. עם זאת, ברצוני להבהיר כי אין לעותר זכות מוקנית להגשת תגובה לתשובה. הגשת תגובה מעין זו מותנית בקבלת אישור תחילה מיושב ראש וועדת הבחירות המרכזית.

23. סוף דבר, העתירה מתקבלת בחלקה כאמור לעיל. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"א באב התשע"ג (28.7.2013).

סלים ג'ובראן
שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-20